

Relatoria Fòrum de l'Energia Sostenible

25 de maig de 2022 – Palau Robert (Barcelona)

PONÈNCIA INAUGURAL: IRENE BARTOL

Una mirada al nou escenari energètic

Va començar la primera intervenció, la ponent Irene Bartol de Verdia Legal SLP, amb un anàlisi molt global de tota la situació energètica actual. Va iniciar analitzant com han evolucionat els mercats energètics, i en particular com situacions com la pandèmia o la invasió d'Ucraïna, sumades al preu de les emissions, han portat a plantejar un canvi en el model del mercat energètic.

Com a segona reflexió, la ponent va destacar que aquest canvi en el mercat hauria de servir per seguir fomentant la transició energètica i va esmentar un seguit de lleis i recomanacions, com el Repower EU, per fer front a la situació actual mentre es continua amb la descarbonització. A continuació, va remarcar la necessitat d'empoderar al conjunt de la ciutadania, amb eines i transparència suficient, per fer-los partíceps de la transició energètica mitjançant la digitalització, les comunitats energètiques, l'autoconsum i la mobilitat sostenible.

Finalment, la ponent va concloure remarcant que són necessàries polítiques energètiques coherents i més innovació i bona regulació, i va remarcar que tots hem d'estar compromesos per fer els passos necessaris per la descarbonització.

TAULA RODONA

Afectació al món empresarial: La petita i mitjana empresa davant la pujada de preus

Seguidament, Francesc Ribera, gerent del Clúster de l'Energia Eficient de Catalunya modera una taula rodona de quatre ponents sobre l'afectació de la pujada dels preus a les PIMES. Primer, Salomé Lopez, especialista de dret cooperatiu de Som Energia, explica que tenen l'objectiu d'apoderar els seus socis per a desvincular-se dels combustibles fòssils, vinculats a guerres i violacions dels drets humans.

Salomé afirma que els preus desorbitats que han marcat els anys 2021 i 2022 eren abans impensables, però que els ha fet possibles la liberalització del mercat elèctric de 1997, que facilita l'oportunitat i la inflació de preus en benefici de grans generadors d'energia. Remarca que aquests preus han afectat en gran mesura les comercialitzadores petites i mitjanes: des de gener a maig de 2022, 15 comercialitzadores ja han fet fallida a Espanya. Les comercialitzadores han de gestionar les compres d'energia setmanalment, cosa que els requereix disposar de gran liquiditat. Això és un gran repte per comercialitzadores petites i mitjanes, ja que si no poguessin disposar d'aquesta liquiditat serien inhabilitades, i els seus clients passarien a una altra comercialitzadora.

Assenyala que la Unió Europea demana als Estats Membres un sistema elèctric amb més flexibilitat de consum. No obstant, a Espanya l'estructura de peatges i recàrrecs dificulta la recollida de dades de consum a temps real. A més, malgrat que tots els punts de

subministrament estan obligats a tenir comptadors digitals, molts no funcionen. Tot això farà dificultarà la mobilització de més flexibilitat al país.

Finalment, Salomé conclou que des de Som Energia no pensen que, sense canvis en la regulació del mercat, els preus es redueixin a nivells del 2020. Subratlla que això és de gran importància per les PIMEs, ja que impactarà fortament la seva comptabilitat. Per això, Som Energia aposta creixentment per a la reducció i l'estalvi energètic, i facilita als seus socis indicacions per a fer-ho.

La segona ponència la va liderar la Laura García, membre de la comissió d'energia de la PIMEC i CEO d'Onsen Energia. Laura comença per assenyalar que la pujada dels preus de l'energia, han sigut deguts a un increment de la demanda mundial de gas, precedint la guerra d'Ucraïna. Explica que Espanya ha establert acords amb Estats Units per importar gas liquat, extret en part a través de fracking, i el preu del qual a llarg terminin és incert.

Assenyala que l'Estat ha pres mesures amb molt poc precedents, incidint en els elements liberalitzats de les factures d'energia. No obstant, conclou que cal mantenir-se escèptics respecte a la capacitat que aquestes mesures tindran per reduir els preus, ja que no hi ha senyals de preu efectives, i els conflictes geopolítics augmenten.

D'altra banda, remarca que el Fons Nacional d'Eficiència Energètica requereix, per a la seva sol·licitud, una inversió massa elevada, que no s'adequa a les necessitats de les PIMEs espanyoles. Per això, conclou que les PIMEs són dels agents socials més afectats per la crisi dels preus.

La tercera ponència va a càrrec de Maria Crehuet, exalcaldessa d'Ordis i membre de l'Associació de Micropobles de Catalunya. La ponent afirma que per a la transició energètica i per a frenar el canvi climàtic, així com per a la rendibilitat econòmica de les PIMEs, caldrà un canvi sistèmic, abarçant la regulació del mercat elèctric, però també la cultura i l'opinió pública. Recalca la importància de dissipar nocions errònies pel que fa a l'auto-consum i al decreixement.

Maria parla també de l'oposició de sectors importants dels territoris rurals amb projectes d'instal·lacions de renovables. Explica que aquests s'han fet sense tenir en compte la distribució de beneficis, ni les necessitats i voluntat de la gent d'aquests territoris. Argumenta que cal una transició energètica que no vagi en detriment de la sobirania alimentària.

La ponent assenyala que cal també revisar la noció de propietat, i avançar cap a un enteniment d'ús compartit, i de servitutzació de béns que requereixin subministrament energètic (e.g. cotxes, serres elèctriques).

L'última ponent és Jesica Sobrado, del departament de Proveïdors i Serveis Externs de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya. Jesica explica que les escoles, en tant que empreses, han hagut de fer front des de 2021 a un increment dels preus de l'energia. Aquest fet ha estat especialment difícil per a les escoles ja que el consum energètic és una part notable del pressupost d'una escola, ja que no és possible per a una escola ser flexible amb el seu consum d'energia, i donat que moltes escoles no tenen tècnics o gestors energètics. Per tot això, assenyala que caldrà recolzar totes les PIMEs no especialitzades en el sector energètic, per apoderar-les per tal de fer front a l'increment de preus. També explica que, a nivell d'escoles, buscaran l'estalvi energètic, però també l'auto-consum.

PRESENTACIÓ DE PROJECTES

Propostes per una energia més sostenible, també al món empresarial

En Ricard Jornet presenta la cooperativa SomMobilitat, una iniciativa que ofereix serveis de mobilitat elèctrica compartida per a ciutadania, entitats i empreses. L'objectiu de la cooperativa és el de fomentar una mobilitat més sostenible mitjançant la reducció de vehicles i també l'ús de la tecnologia elèctrica.

Tot seguit, Cristina Corchero, fundadora i CEO de Bamboo Energy, una nova iniciativa resultant de la investigació duta a terme a l'IREC (Institut de Recerca de Catalunya). Ens explica breument com hem arribat a situació de volatilitat del mercat i posa el focus en la flexibilitat de la demanda com a eina de resiliència per superar les crisis energètiques. Aquesta flexibilitat, és la capacitat de modificar el nostre consum i/o generació sense afectar les condicions de confort o d'operació.

El projecte Sender, presentat per Aniol Esquerra, té com a objectiu empoderar a les persones consumidores per tenir un paper clau en la transició energètica, això ho fa mitjançant l'ús de la flexibilitat de la demanda. Aquesta flexibilitat no és només necessària per disminuir el cost econòmic sinó també per adaptar-nos a les noves tecnologies de generació, com poden ser la solar i la eòlica, les quals generen en funció de les condicions meteorològiques. El projecte Sender, vol desenvolupar mecanismes i serveis perquè la ciutadania pugui tenir un rol actiu en el mercat elèctric amb l'objectiu de millorar el confort, disminuir el cost elèctric i sobretot maximitzant l'ús d'energies renovables.

Per finalitzar, Laia Rosell, tècnica del projecte EEMS4SME, ens presenta aquest projecte europeu centrat en desplegar eines i serveis per a millorar la gestió energètica de les petites i mitjanes empreses. Aquestes, sovint no disposen de recursos econòmics o humans suficients per a optimitzar i fer un ús eficient d'energia. Per això, el projecte ha desenvolupat una plataforma docent amb un pla formatiu per a entitat si alhora ha desenvolupat eines i calculadores.